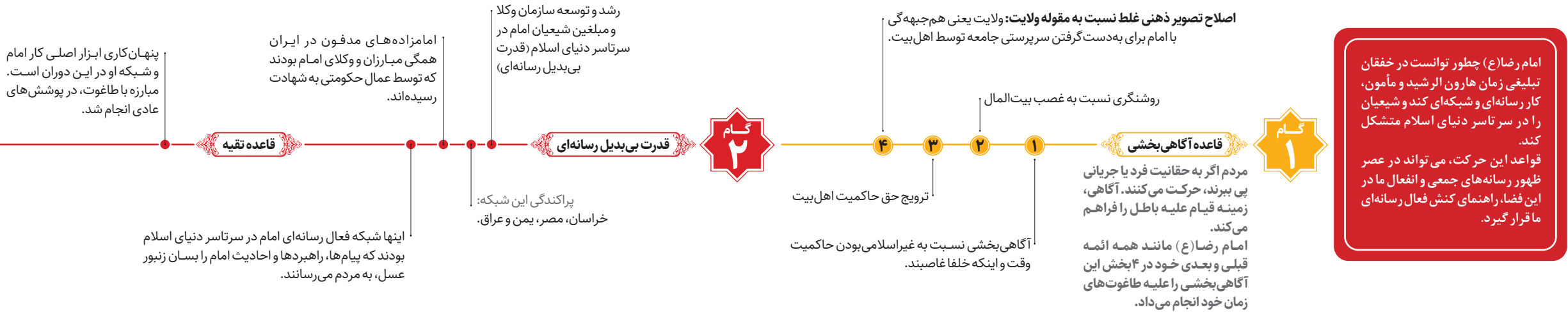

همشهری

از یک
امام رضایی
هستیم

#ایران-حرم-است

چطور از امام رضا درس رسانه‌ای بگیریم؟

امام رضا (ع) چطور توانست در حقیقت تبلیغی زمان هارون الرشید و مأمون، کار رسانه‌ای و شبکه‌ای کند و شیعیان را در سرتاسر دنیای اسلام متشکل کند. قواعد این حرکت، می‌تواند در عصر ظهور رسانه‌های جمعی و انفعال ما در این فضا، راهنمای کنش فعال رسانه‌ای ما قرار گیرد.

آثار امام رضا (ع) در پیشرفت ایران:

۱ منظور ما از پیشرفت چیست؟

- پیشرفت یعنی رشد جامع
- رشد تک‌بعدی پیشرفت نیست
- بر خلاف توسعه که فقط رشد تک‌بعدی دنیایی است
- امام رضا (ع): لیس منامن ترک دنیا، دینیه لدنیاه (بخار الاونوار، ج ۷، ص ۳۴۶)
- توجه به دنیا بدون دین و توجه به دین بدون دنیا هر دو گمراهی است و مسیر سعادت و پیشرفت نیست.

۲ تأثیر «زیارت» امام رضا (ع) در «پیشرفت» ایران

- سالانه ۳۰ میلیون نفر به زیارت امام رضا (ع) می‌روند (بنابر آمار تولیت آستان قدس در سال ۱۴۰۳).
- این جمعیت هم‌زمان هر سال نمی‌روند بلکه بسیاری چند سال یک‌بار می‌روند.
- این تعداد نسبتی با جمعیتی دارند که توفیق زیارت ندارند؛ نسبت خانوادگی و فامیلی.
- حال و رغبت و میل به زیارت در جمعیت ایران چندین برابر است.

- ایران زائر امام رضاست
- روایات تأثیر زیارت امام رضا (ع)
- حرکت در مسیر پیشرفت (فله‌الجنه)
- امام صادق (ع): اوجب الله له الجنة و حرم جسده علی النار (بخار، ج ۱۰، ص ۳۱)
- امام صادق (ع): اذخلته الجنة و ان کان من اهل الکبائر (بخار، ج ۲، ص ۳۵)
- امام باقر (ع): الجنة والله، الجنة والله (بخار، ج ۱۰، ص ۳۷)
- امام کاظم (ع): فله الجنة (من لایحضر، ص ۳۶)
- رفتن به بهشت و خروج از جهنم یعنی حرکت جامع به سمت سعادت و این یعنی پیشرفت
- حال پیشرفت دائمی ایران در مسیر بودنش در طول تاریخ رابطه مستقیمی دارد با رشد زیارت

۳ تأثیر «محبت» امام رضا (ع) در «پیشرفت» ایران

- محبت دوائر دارد
- اولا باعث تبعیت می‌شود
- ثانیا باعث سختی می‌شود
- امام باقر (ع): من احبنا فهو منا اهل البيت... لما سمعت قول ابراهیم (ع): فمن تبعنی فانه منی (تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۲۳۱)
- قرآن کریم: ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحبکم الله (آل عمران ۳۱)

۴ تأثیر «اطاعت» از امام رضا (ع) در «پیشرفت» ایران

- راه پیشرفت، اطاعت از خداست و لاغیر
- حدیث سلسله‌الذهب امام هشتم (ع)
- کلمه لاله‌الاله‌الله حسنی فمن دخل حصنی امن من عذابی
- راه اطاعت از خدا اطاعت از امام است
- ادامه حدیث سلسله‌الذهب
- بشرط‌ها و شروط‌ها و انا من شروطها
- راه اطاعت از امام، اطاعت از نایب اوست.
- امام صادق (ع): فانی قد جعلته علیکم حاکما، و الراد علینا کالراد علی الله و هو علی حد الشریک بالله (کافی، ج ۱، ص ۶۷)
- ساختار نظام سیاسی ایران بر پایه اطاعت از نایب امام (ع) است.
- راز اقتدار ایران نیز همین نکته است:
- امام رضا (ع): من اطاع الله بطاع (کافی، ج ۱، ص ۱۳۷) هر کس از خدا اطاعت کند، از او اطاعت می‌شود.

۵ تأثیر «سختی» با امام رضا (ع) در «پیشرفت» ایران

- هم‌سخت و همانند با رضا (ع) شدن (به او نزدیک شدن)
- مسیر پیشرفت از بستر صفت رضایت می‌گذرد:
- یا ایته‌النفس المطمئنه ار جعی الی ربک
- راضیه مرضیه
- فادخلی فی عبادی و ادخلنی جنتی (۲۷-۳۰ فجر)
- نام و صفت رضا را خدای متعال به امام رضا (ع) داده است.
- این نکته را امام جواد (ع) تصریح کرده (عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۱۳)
- وقتی خدای متعال وصفی را برای کسی قرار می‌دهد، معنایش وجود آن ویژگی به نحو حقیقی و تکوینی برای اوست.
- سختی ایران اسلامی با امام رضا (ع) باعث می‌شود این ویژگی رضا در ایران پراکنده و فراگیر باشد.
- ویژگی رضایت بستر اصلی پیشرفت را می‌سازد، چه رضایت به جهت، چه رضایت به مسیر و سختی‌هایش، چه رضایت خدا که توفیقات ایجاد می‌کند و...

نقش امام رضا (ع) و مشهد ایشان در تمدن ایران (علم و فرهنگ و سیاست و اقتصاد)

۱ باز کردن قلمرو تمدنی ایران: امام رضا (ع) با حضور خود در ایران و با استفاده از ظرفیت‌های موانع با جامعه، ظرفیت ایران را به‌عنوان یک ظرفیت تمدنی باز و معرفی کردند. حضور فرزندان و نوادگان امام کاظم (ع) را معنا و امتداد بخشید.

۲ نقش امام رضا (ع) در علم (توجه: لقب خاص حضرت، عالم آل محمد است.)

معرفی و تعمیق رویکرد توحیدی: امام رضا (ع) با معرفی و تعمیق رویکرد توحیدی و تبیین نسبت آن با ولایت، مخصوصاً در حدیث سلسله‌الذهب، علم و عمل را ذیل توحید معنا کردند و اینگونه سر لوحه حرکت‌های مبتنی بر اسلام ناب در ایران شدند.

رواج علم و علم‌گستری: امام رضا (ع) در برپایی محافل علمی اهتمام ویژه داشتند و بذریع علم را در فرهنگ تسبیح و ایران کاشتند؛ به‌طوری که بعد از ایشان مراکز علم در مشهد و قم و در سرتاسر ایران برپا شد.

تحکیم و بسط آزاداندیشی واقعی: امام رضا (ع) با برگزاری مجالس آزاد علمی و تبیین مبانی علمی مخالفان، بهترین از خودشان و جواب‌های متقن به آنها، فرهنگ آزاداندیشی را به جهان هدیه دادند.

تقویت رویکرد جهانی اسلام: امام رضا (ع) ضمن ارتباط با اقوام و عالمان ادیان دیگر و حتی تکلم به زبان آنها، به معرفی اسلام در قاره تمدنی و جهانی پرداختند.

دفاع علمی از اسلام ناب: امام رضا (ع) با پاسخ به شبهات و ایرادگر در مناظرات از مرزهای معرفتی اسلام دفاع می‌کردند.

گسترش خزائن معرفتی: امام رضا (ع) خزائن معرفتی اسلام را از قول و سیره پیامبر (ص)، به قول و سیره ائمه (ع) گسترش دادند. ایشان بیش از ۲۴۰۰ حدیث از خود به یادگار گذاشتند که عمده آن در ایران ایراد شده و زمینه ایجاد تمدن و فرهنگ ناب اسلامی را فراهم کرده است.

ارائه تصویر جامع از اسلام: امام رضا (ع) با ایراد سخن در موضوعات متنوع و مختلف اجتماعی تصویر جامعی از اسلام ارائه کردند. احادیث نقل شده از ایشان این جامعیت را نشان می‌دهد.

بسط و تعمیق عقلانیت: در زمان امام رضا (ع) دستگاه حاکمه، به‌منظور مقابله با علم و فرهنگ تشیع، نهضت ترجمه آثار فلسفه یونان را ایجاد کرد؛ اما با توجه به آزاداندیشی و غنای علمی امام رضا (ع) و مکتب علمی ایشان، نه تنها شیعه مغلوب نشد، بلکه فلسفه یونانی تا حد قابل توجهی متحول شد و حتی در خدمت رشد و گسترش مکتب اهل‌بیت (ع) قرار گرفت.

۳ نقش امام رضا (ع) در فرهنگ:

برجسته‌سازی عنصر علم در فرهنگ جامعه: امام رضا (ع) از طریق برپایی مجالس علمی و تربیت شاگردان و نجیبگان و سخنوری در جامعه به برجسته‌سازی عنصر علم در جامعه پرداختند.

نفی طبقات اجتماعی: امام رضا (ع) به‌صورت نظری و عملی وجود طبقات اجتماعی را در جامعه مذموم می‌شمردند و به نفی آن می‌کوشیدند.

بسط فرهنگ زندگی با دیگران: امام رضا (ع) به شیعیان در مورد نحوه زندگی با هم‌نوعان و مخالفان مذهب در جامعه توجه می‌دادند که این امر زمینه‌ای جهت ساخت تمدن جهانی خواهد بود.

برگزاری مجالس شعر و ادب و ترویج اسلام ناب از طریق آن

قطب فرهنگ و ادب و هنر ایران: آستان مقدس امام رضا (ع) از زمان حیات‌شان تا امروز به قطب ارادت ادیبان و اهل فرهنگ ایران و بروز آثار فاخر هنری و ادبی و فرهنگی در تقدیم به آستان تبدیل شده است.

اثر فاخر معماری و هنری: حرم امام رضا (ع) با جذب استادان بنام دوران برای هنر آفرینی در آن به یک اثر فاخر معماری تبدیل شده است.

موزه آثار هنری فاخر ایران: موزه آستان قدس خزانه بزرگ آثار هنر و فرهنگ ایران است.

پایتخت فرهنگی مردم ایران: مشهد به پایتخت فرهنگی ایران در میان عموم مردم تبدیل شده است. حضور میلیون‌ها نفر در سال تحویل و اعیاد و وقایع نشان از این معنا دارد.

موج آفرینی فرهنگی: مشهد به‌عنوان قطب فرهنگی در حوادث فرهنگی کشور نقش داشته است؛ قیام در برابر کشف حجاب رضاخانی مثالی از این دست است.

تمام مسیر مدینه تا مرو را پلی قرار دادند برای رساندن پیام نهضت علوی

امام رضا(ع)، مراقبت می‌کند تا ظاهر کار اینطور نباشد که ایشان را به زور می‌آورند تا بتوانند از اختیارات حکومتی استفاده کنند. هرچند امام رضا(ع) خواص و یاران خود را از اجباری بودن سفر آگاه می‌کنند.

بعد از چندبار رد دعوت و مطرح شدن کامل این خبر در مدینه، دعوت را قبول می‌کند.

گام ۳

شناخت دقیق طراحی دشمن
 در مسئله دعوت امام برای ولایتعهدی که برای ساخت تصویر سازشکار از امام و به دنبال آن، آرام کردن شیعیان در سرتاسر دنیای اسلام بود، امام چند کار برای خنثی کردن این نقشه انجام داد:

فعال ماندن گروه‌های مبارزاتی در پوشش حمایت‌های امام رضا(ع) (خراسان در این جهت محور است)

دعوت مأمون را در گام اول رد می‌کند و از سر تقیه مطرح می‌کند که می‌خواهم در کنار قیر جدم بمانم.

گام ۴

رویدادهای رسانه‌ای امام رضا
 امام برای جلب توجهات مردم، نیاز به ایجاد رویدادهایی داشت که چشم‌ها و ذهن‌ها را به خود متوجه سازد.

برگزاری نماز عید فطر به سبک و سیاق رسول الله و بی‌آبرو کردن اشرافیت مأمونی

برگزاری مجالس شعر به‌عنوان اصلی‌ترین رسانه مؤثر آن زمان با محوریت فضایل اهل بیت(قصیده معروف «مدارس آیات» دعبل که نقل مجالس شیعیان شده)

رهبر انقلاب: اگر مردم زمان امام رضا همت می‌کردند، فداکاری می‌کردند، دنبال راه علی بن موسی الرضا را می‌گرفتند، حکومت اسلامی تشکیل می‌شد. هیچ دلیلی وجود نداشت که باید حکومت اسلامی بماند تا در سال ۱۳۹۹ قمری (۱۳۵۷ شمسی) در ایران شکل بگیرد.

تشکیل اجتماع صدها هزار نفری در نیشابور و گفت‌وگوی نزدیک با مردم (نقل روایت معروف سلسله‌الذهب)

حرکت‌های سیاسی - اجتماعی امام رضا(ع) از منظر مقام معظم رهبری

تحلیل ولایت‌عهدی امام رضا(ع)

هدف نهایی، تشکیل حکومت اسلامی:
 هدف این مبارزه سیاسی حاد عبارت است از تشکیل حکومت اسلامی. (۶۵/۴۲۸)

اهداف مأمون از دعوت امام رضا(ع) به خراسان

خطر مبارزات تشیع و مشکل علویان برای مأمون:
 سطوت و حشمت هارونی حتی با به بند کشیدن طولانی و بالاخره مسموم کردن امام(ع) در زندان هم نتوانست از شورش‌ها و مبارزات سیاسی، نظامی، تبلیغاتی و فکری شیعیان مانع شود. (۶۳/۱۸)

هدف اول:

- تبدیل صحنه مبارزات حاد انقلابی شیعیان به عرصه فعالیت سیاسی آرام و بی‌خطر
- ۲- عنصر مبارزاتی شیعیان در پوشش تقیه جهت برهم زدن بساط خلافت عباسیان: ۱- مظلومیت ۲- قداست
- هدف مأمون: درگیر شدن امام به مسئله حکومت و از بین رفتن مظلومیت و قداست تشیع

تدبیر مأمون:

- مطرح کردن ولایت‌عهدی امام رضا(ع) جهت کنترل علویان

حضرات ائمه(ع) مانند یک انسان ۲۵۰ ساله‌اند:
 زندگی ائمه بزرگوار با وجود تفاوت ظاهری در مجموع یک حرکت مستمر و طولانی است که از سال ۱۱ هجرت شروع می‌شود و ۲۵۰ سال ادامه پیدا می‌کند. (۶۵/۴۲۸)

خط ممتد زندگی ائمه، مبارزه سیاسی حاد: عنصر مبارزه سیاسی حاد که خط ممتد زندگی ائمه هدی(علیهم‌السلام) را در طول ۲۵۰ سال تشکیل می‌دهد، در لایه‌لای روایات و احادیث و شرح‌حال‌های ناظر به جنبه‌های علمی و معنوی، گم شده است. (۶۵/۴۲۸)

هدف دوم:

- تختنه مدعی تشیع مبنی بر غاصبانه بودن خلافت‌های اموی و عباسی و مشروعیت دادن به این خلافت‌ها
- تأیید خلافت مأمون و قاعدتاً تأیید خلافت‌های قبلی با ولیعهدی امام
- نقض ادعای زهد و بی‌اعتنایی ائمه به دنیا

هدف چهارم:

ایجاد فاصله میان مردم و امام(ع)

هدف پنجم:

کسب وجهه و حیثیت معنوی برای خود از طریق انتساب به امام(ع)

هدف ششم:

تبدیل کردن امام رضا(ع) به توجیه‌گر زشتی‌های دستگاه خلافت و از بین رفتن نغمه‌های مخالفت با دستگاه خلافت

۱- پرکردن فضای مدینه از گراخت و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
 گریه‌های هنگام وداع و خبر شهادت آگاه شدن همه از سوءظن مأمون

تدبیر امام رضا(ع) در خنثی‌سازی نقشه پیچیده مأمون

۲- تدبیر رفتن ولایت‌عهدی تا هنگام تهدید به قتل و ابراز اجباری بودن آن در هر فرصتی
 تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌عهدی را با تهدید قبولانده است

۳- مشروط کردن پذیرش ولایت‌عهدی

- به دخالت نکردن در هیچ‌یک از شئون حکومت
- بروز چهره مخالفت و اعتراض به دستگاه حاکمیت توسط امام
- اصرار مأمون بر برگزاری نماز عید فطر برای آلوده‌سازی امام به دستورات حکومتی
- شرط امام بر برگزاری نماز به شیوه اجدادش با پای برهنه و قیام عمومی
- برگرداندن امام از نیمه راه توسط مأمون و آشکار شدن چهره ریاکارانه او

۴- برملا کردن داعیه امامت شیعه در سطح عظیم اسلام و رساندن پیام تشیع به گوش همه مسلمان‌ها

- مناظرات امام در باب امامت تشیع
- نامه جوامع الشریعه
- حدیث معروف امامت (سلسله‌الذهب) در مرو
- قصیده دعبل و ابونواس در مدح اهل بیت(ع)
- بیان علنی فضایل اهل بیت(ع) بعد از سال‌ها دشنام به ایشان در منابر

۵- ارتباط گسترده عاطفی و معنوی و علمی امام رضا(ع) با مردم به‌رغم خواسته مأمون

- نشان دادن آیات امامت در اهواز
- جلسات انس در بصره
- حدیث سلسله‌الذهب در نیشابور
- ارتباط با مردم در مرو

نتیجه:

گویا کل ایران تحت حاکمیت و سیطره و نفوذ امام رضا(ع) است (منبع: انسان ۲۵۰ ساله، حلقه سوم، مقام معظم رهبری، صص ۸۰۷-۸۲۲)

این حرکت گسترده جزو مبارزات سیاسی علی بن موسی الرضا(ع) است

امامزاده‌های فراوان در سراسر ایران که بعضاً در این راه شهید شدند

درست شدن آبادی‌ها و شهرهای اطراف هر یک از این بزرگمردان و ستارگان درخشان به‌عنوان مرکز تجمع تشیع

گسترش فراگیر شبکه تشیع در دوران امام رضا(ع)

فرزندان موسی بن جعفر(ع) و پیروان راستین مکتب امامت در بیابان‌ها، شهرها و روستاها به راه افتادند و بیشتر اینها هم برای دوران علی بن موسی الرضا(ع) است.

من امام رضایی ام پس

در هر گروه و پیچ و کانالی حاضر نمی شوم، بلکه جایی خواهم بود که احیای امر امام و شعله جهاد تبیین را روشن کنم یا روشن باشد. همانطور که او فرمود:
مَنْ جَلَسَ مَجْلِسًا يَحْيِي فِيهِ أَمْرَنَا، لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتِ الْقُلُوبُ
کسی که در مجلسی باشد که درش احیای امر ما باشد، همه هم که دلمرده شوند، دلش زنده خواهد بود.

من امام رضایی ام پس

هم راضی ام به آرمان های الهی، هم راضی ام به قانون الهی و هیچ کدام را به دلیل دیگری کنار نمی گذارم.

من امام رضایی ام پس

دنیال رضایت محرومانم نه مستکبرین؛ دنیال رضایت غزه و یمنم نه اسرائیل و آمریکا و اروپا

من امام رضایی ام پس

مثل امام رضاء هم اهل مبارزه ام، هم مصلحت را می فهمم و ساده لوحانه و ظاهرگرایانه امور را تحلیل نمی کنم.

من امام رضایی ام پس

مثل امام رضاء هم اهل کار علمی ام، هم اهل تلاش فرهنگی ام، هم اهل حضور در صحنه ام.

من امام رضایی ام پس

اهل جهاد تبیینم چون امام رضاء فرمود: رَجِمَ اللَّهُ عَيْدًا أَحْيَا أَمْرَنَا بِتَعَلُّمِ عُلُومِنَا وَ يَعْلَمُهَا النَّاسُ، فَإِنَّ النَّاسَ لَعَلِمُوا مُحَاسِنَ كَلَامِنَا لَا تَتَّبِعُونَا.
خدا رحمت کند عیدی که احیای امر ما کند، علوم ما را بیاموزد و به مردم یاد دهد، پس اگر مردم زیبایی های کلام ما را بدانند، همراه ما می شوند.

من امام رضایی ام پس

دنیال رضایت امام زمانم هستم که رضایتش در رضایت رهبرم و رضایت مردم است.

من امام رضایی ام پس

راضی ام به کرامت انسان ها و با هر آنچه آبروی افراد را ببرد، تحقیرشان کند، حرمت نگه ندارد، طرف می شوم.

من امام رضایی ام پس

خادم بی ادعای پدر و مادرم هستم چون او فرمود: إِنَّ اللَّهَ أَمَرَ بِالشُّكْرِ لَهُ وَ لِلْوَالِدَيْنِ، فَمَنْ لَمْ يَشْكُرْ وَالِدَيْهِ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ.
خداوند امر کرده به شکر او و پدر و مادر، پس کسی که پدر و مادرش را قدردانی نکند، شکر خدا نکرده.

من امام رضایی ام پس

پای رضایت از قانون الهی می ایستم. به قانون خدا راضی ام؛ چه حجاب و حیا، چه حج و روزه و نماز،

من امام رضایی ام پس

مثل امام رئوف، با مردم اهل مدارا و رأفتم و با دشمنان عطاوت و رأفت، دشمنم؛ اهل همدلی و مواساتم.

من امام رضایی ام پس

همه تلاشم را انجام می دهم که کشور پر شود از رضایت انسان ها از هم و رفع جدال ها و دو قطبی ها و دعواهای غلط.

من امام رضایی ام پس

راضی نمی شوم به سستی و تنبلی و کاهلی؛ راضی ام به سختی و رنج جهاد و کار خدا کثرتی، چون او فرمود: مَنْ سَأَلَ اللَّهَ التَّوْفِيقَ لَمْ يَجْتَهِدْ فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ.
کسی که از خدا توفیق بخواهد و تلاش نکند، خودش را مسخره کرده.

من امام رضایی ام پس

مراقبم که هر سخنی را در فضای مجازی منتشر نکنم. مراقبم تا مطمئن نشدم بازگو نکنم، چون امام رضا فرمود: أَنْ رَجُلًا أَتَى سَيِّدَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَّمَنِي خَلْقًا يَخْمَعُ لِي خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ لَا تَكْذِبُ.
مردی نزد پیامبر (ص) آمد و گفت آقا جان یک خلقی یادم بده که خیر دنیا و آخرت درش جمع باشد، آقا فرمود، خلاف واقع نگو.